

Sund & Bælt Holding A/S
Louise Friis
Vester Søgade 10
1601 København V

Kystdirektoratet
J.nr. 23/02377-7
Ref. Martin Cenholt
Kjeldgaard
12-04-2023

Dispensation til opstilling af mindesmærke inden for strandbeskyttelseslinjen på Sprogø i Slagelse Kommune

Ansøgning

Du har den 20. marts 2023 søgt om dispensation fra naturbeskyttelseslovens¹ § 15 til opstilling et mindesmærke inden for strandbeskyttelseslinjen på ejendommen matr. nr. 1, Sprogø, Korsør Jorder, Sprogø 3, 4220 Korsør, i Slagelse Kommune.

Afgørelse

Kystdirektoratet giver dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 65b, stk. 1, jf. § 15, til det ansøgte.

Dispensationen gælder kun strandbeskyttelseslinjen. I skal selv undersøge, om jeres projekt kræver tilladelse efter anden lovgivning.

Dispensationen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

I kan læse mere om lovgrundlaget for afgørelsen i bilag 1.

Afgørelsen kan påklages

Afgørelsen kan påklages inden for fire uger.

I må ikke udnytte dispensationen før klagefristen er udløbet. Hvis der bliver klaget over afgørelsen, er dispensationen ikke gældende før klagesagen er færdigbehandlet. I vil få direkte besked fra Kystdirektoratet med oplysninger om, hvordan I skal forholde jer, hvis der bliver klaget over afgørelsen.

I kan se en klagevejledning i bilag 2.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 1392 af 4. oktober 2022 om naturbeskyttelse.

Redegørelse for sagen

Ejendommen matr. nr. 1, Sprogø, Korsør Jorder er beliggende Sprogø 3, 4220 Korsør, i Slagelse Kommune. Ejendommen er statsejet, beliggende i landzone og indenfor strandbeskyttelseslinjen.

Figur 1. Ortofoto 2022. Det orange prikkede område markerer det strandbeskyttede areal. De orange streger markerer de vejledende matrikelskel. Det konkrete areal er markeret med en rød prik.

Kystdirektoratet modtog den 20. marts 2023 en ansøgning fra Sund og Bælt Holding A/S, der ejer ejendommen. Af ansøgningen fremgår blandt andet:

Sund & Bælt Holding A/S søger hermed om dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 15, stk. 1, jf. § 65b, stk. 3, nr. 1, i relation til opførelsen af et mindesmærke for de kvinder, der blev indsat på anstalten på Sprogø i årene 1923-1961. Såfremt det ikke vurderes muligt at meddele dispensation i henhold til § 65b, stk. 3, nr. 1, ønskes der dispensation i henhold til § 65b, stk. 1. Mindesmærket ønskes opført på Sprogø inden for strandbeskyttelseslinjen (placeringen fremgår af vedlagte bilag).

Mindesmærket måler værket 190 x 90 X 25 cm.

Mindesmærket ønskes opført af Dansk Forsorgshistoriske Museum i anledning af Pige hjemmets 100 års jubilæum, til minde om de kvinder, der blev indsat på anstalten i årene 1923-1961. Mindesmærket skal erindre om et stykke Danmarkshistorie, hvor kvinderne på Sprogø, i mange tilfælde for bestandigt, blev frarøvet de liv som de ønskede at leve.

Opførelsen af mindesmærket skal i øvrigt ses i lyset af, at der på Sprogø – fra gammel tid – er placeret en "mindesten" for Christian Keller, som i 1923 grundlagde den kellerske anstalt på Sprogø. Mindesmærket for kvinderne på Sprogø skal således udgøre et "modsvar" til den historiske opførelse af mindestenen for Christian Keller – og sætte historien om Sprogø i et nutidigt perspektiv, således at mindestenen for Christian Keller ikke står alene.

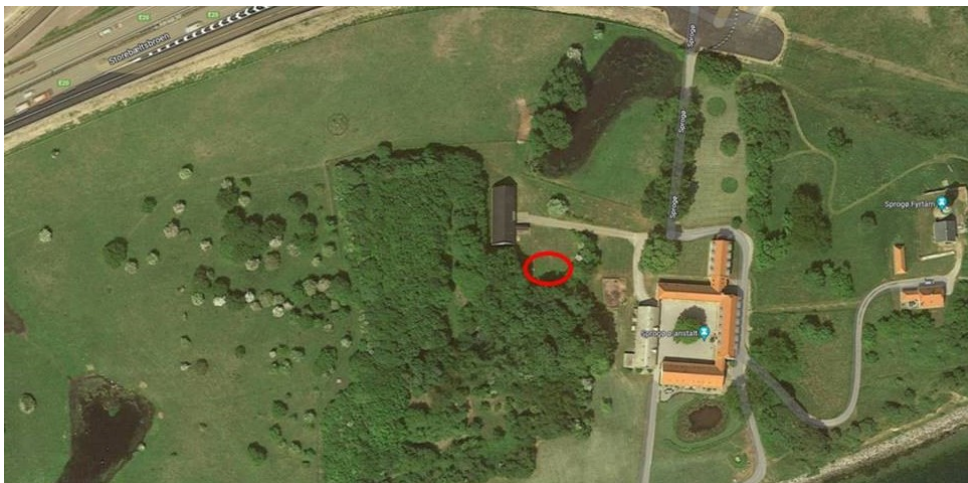
Det er selskabets vurdering, at mindesmærket kan opføres inden for dispensationsmuligheden i naturbeskyttelseslovens § 65b, stk. 3, nr. 1. Det kan bemærkes, at arealerne på Sprogø vedligeholdes som nævnt i § 15, stk. 4, samt at de omkringliggende

arealer på Sprogø i praksis fungerer som have til de bygninger som er opførte og anvendes på øen. Arealet falder dermed ind under definitionen af en "have" i § 15a, stk. 4. Til trods for, at det i henhold til § 65b, stk. 3, nr. 1, ikke er et krav, at mindesmærket placeres i tilknytning til beboelse, kan det bemærkes, at mindesmærket placeres i tilknytning til bebyggelse på øen, herunder Pigeheimmet (som netop skal markeres).

Selskabet vurderer desuden, at mindesmærket vil være et beskedent indgreb i forbuddet mod tilstandsændringer sammenholdt med andre anlæg, installationer m.v. som der i henhold til bestemmelsen, kan meddeles dispensation til. Mindesmærket vil ikke forringe den rekreative værdi af Sprogø eller udgøre et negativt indgreb i oplevelsen af kysterne, men bliver opført på en sådan måde, at der skabes en naturlige balance, hvor der på den ene side tages højde for øens natur og på den anden side øens historiske betydning.

Det kan i forlængelse heraf bemærkes, at naturlandskabet omkring Sprogø i forvejen er påvirket af Storebæltsbroen som passerer henover øen.

Det er selskabets opfattelse, at Sprogø – udover øens rekreative værdi – først og fremmest vidner om det stykke Danmarkshistorie som udsprang fra øen i 1923-1961 med etablering af den kellerske anstalt på øen. Øens indretning og oplevelsen af øen udspringer således fra "Pigeheimmet", hvis bygning fortsat består og anvendes, ligesom der på øen – som nævnt – historisk er opført en mindesten for Christian Keller. Sund & Bælt vurderer, at øens historie – herunder de overgreb øens kvinder var udsat for med interneringen på Sprogø – nødvendiggør, at kvindernes historie italesættes præcis på det sted som udgjorde rammen for den tilværelse samfundet påtvang dem. Selskabet finder på den baggrund, at der er tale om et "særligt tilfælde" som der kan meddeles dispensation til efter naturbeskyttelseslovens § 65b, stk. 1, herunder særligt fordi, at mindesmærket ikke naturligt kan opsættes et andet sted end på Sprogø.

Figur 2, kortbilag fra ansøgningen, der viser placering af mindesmærket

Ansøger har anmodet om at sagen fremmes, af hensyn til muligheden for opstilling og afsløring af mindestenen på 100 året for oprettelse af "Pigeheimmet".

Vurdering efter lovgivning om international naturbeskyttelse

I behandlingen af en ansøgning om dispensation fra strandbeskyttelseslinjen skal Kystdirektoratet vurdere, om det ansøgte kan påvirke Natura 2000-områder eller dyre- og plantearter på habitatdirektivets bilag IV. Læs evt. mere herom i bilag 1.

Natura 2000

Det ansøgte ligger i Natura 2000-område nr. 116, Centrale Storebælt og Vresen. Natura 2000-området omfatter habitatområde nr. 100 og fuglebeskyttelsesområde nr. 98.

Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området ses i bilag 3.

Det er Kystdirektoratets vurdering, at det ansøgte ikke i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke Natura 2000-området væsentligt. Ved vurderingen er der særligt lagt vægt på, at mindesmærket opsættes helt bygningsnært på arealer, der er kultiverede og anvendes til udendørs ophold, mv. Det ansøgte vil således efter Kystdirektoratets vurdering ikke medføre en væsentlig påvirkning af de naturtyper, levesteder og/eller arter, som området er udpeget for at bevare, og der er derfor ikke behov for en nærmere konsekvensvurdering.

Bilag IV-arter

På baggrund af et generelt kendskab til bilag IV-arters forekomst i Danmark og deres valg af levested samt gennemgang af offentlige databaser, vurderer Kystdirektoratet, at lokaliteten ikke er et potentielt levested for bilag IV-arter.

Kystdirektoratet vurderer på denne baggrund, at det ansøgte projekt ikke vil medføre beskadigelse/ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Begrundelse for afgørelsen

Det ansøgte ligger inden for strandbeskyttelseslinjen og forudsætter derfor dispensation efter naturbeskyttelsesloven.

Ansøgningen er indgivet i forhold til § 65 b, stk. 3, nr. 1 om mindre faciliteter i lovligt etablerede haver. Kystdirektoratet bemærker, at havebegrebet i udgangspunktet knytter sig til boliger. Da bygningerne på Sprogø ikke udgør boliger, kan de bygningsnære og kultiverede arealer, uanset nuværende og tidligere anvendelse og tilstand ikke defineres som have i naturbeskyttelseslovens forstand. Ansøgningen skal herefter behandles efter § 65 b, stk. 1.

Kystdirektoratet finder, at der er tale om et særligt tilfælde, der kan begrunde en dispensation. Der er lagt vægt på, at mindestenen er knyttet til "Pigehjemmet", der lå på øen, at det skal ses i sammenhæng med en eksisterende mindesten samt, at det vurderes, at der tale om et beskedent anlæg, som ikke vil påvirke oplevelsen af kystlandskabet nævneværdigt, blandt andet på grund af placeringen helt bygningsnært og på et i forvejen kultiveret areal.

Kystdirektoratet har vurderet det ansøgte i forhold til international lovgivning om naturbeskyttelse og konkluderet, at der ikke er hensyn, der taler afgørende imod

det ansøgte. Se afsnittet ”Vurdering efter lovgivning om international naturbeskyttelse”.

Kystdirektoratet giver på denne baggrund, og efter en samlet vurdering, dispensation til opstilling af mindesten, som ansøgt.

Med venlig hilsen

Martin Cenholt Kjeldgaard
Specialkonsulent
mackj@kyst.dk

Bilagliste:

Bilag 1: Lovgivning

Bilag 2: Klagevejledning

Bilag 3: Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området

Afgørelsen er også sendt til:

- Slagelse Kommune, slagelse@slagelse.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Slagelse, slagelse@dn.dk
- Friluftsrådet centralt; fr@friluftsradet.dk
- Friluftsrådet, Kreds Sydvestsjælland, sydvest@friluftsradet.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk og dof@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Slagelse, slagelse@dof.dk
- Dansk Botanisk Forening, Sjællandskredsen, oestkredsen@botaniskforening.dk
- Dansk Kano og Kajak Forbund, miljo@kano-kajak.dk
- Danmarks Jægerforbund, sager@jaegerne.dk

Afgørelsen offentliggøres desuden på Kystdirektoratets hjemmeside, www.kyst.dk.

Bilag 1: Lovgrundlag

Naturbeskyttelsesloven

Af naturbeskyttelseslovens² § 15 fremgår, at der ikke må foretages ændringer i tilstanden af strandbredder eller af andre arealer, der ligger mellem strandbredden og strandbeskyttelseslinjen. Formålet med bestemmelserne om strandbeskyttelse er at sikre, at arealerne nær kysten bevares så uberørte som muligt. Hermed varetages landskabelige, biologiske og rekreative hensyn.

Forbuddet mod tilstandsændringer betyder bl.a., at der ikke må opføres bebyggelse, foretages terrænændringer eller etableres beplantning inden for strandbeskyttelseslinjen. Der må heller ikke etableres hegn, placeres campingvogne og lignende, og der må ikke foretages udstykning, matrikulering eller arealoverførsel, hvorved der fastlægges skel.

En række ændringer er dog umiddelbart undtaget fra forbuddet. Undtagelserne fremgår af lovens §§ 15a og 15b. Kystdirektoratet har desuden mulighed for at dispensere til visse anlæg, eller hvis der er tale om et særligt tilfælde, jf. lovens § 65b.

Af hensyn til de nationale interesser, der er knyttet til kystområderne, administreres bestemmelserne om strandbeskyttelse meget restriktivt. Der dispenseres desuden kun, når dispensationen vil være uden konsekvenser for den fremtidige administration af strandbeskyttelseslinjen.

Lovgivning om international naturbeskyttelse

Ifølge habitatbekendtgørelsen³ skal Kystdirektoratet, før der gives dispensation fra strandbeskyttelseslinjen, vurdere om det ansøgte i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt (en væsentlighedsvurdering). Direktoratet vurderer i den forbindelse, om det ansøgte kan påvirke områdets naturtyper og levesteder samt de arter, som området er udpeget for at bevare. Hvis det ikke kan udelukkes, at det ansøgte kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområde, kan der ikke meddeles dispensation til det ansøgte.

Kystdirektoratet er desuden forpligtet til at varetage beskyttelseshensyn til en række dyr og planter (arter på habitatdirektivets bilag IV) over alt i landet, det vil sige uanset om de forekommer inden for et af de udpegede Natura 2000-områder eller udenfor. Der kan ikke gives dispensation fra strandbeskyttelseslinjen, hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for de pågældende dyrearter eller ødelægge de pågældende plantearter.

² Lovbekendtgørelse nr. 1392 af 4. oktober 2022 om naturbeskyttelse.

³ Bekendtgørelse nr. 2091 af 12. november 2021 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Bilag 2: Klagevejledning

Kystdirektoratets afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentliggjort på vores hjemmeside, regnes fristen dog altid fra offentliggørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- adressaten for afgørelsen
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- offentlige myndigheder
- en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Der klages via Klageportalen, der kan findes på www.naevneneshus.dk, eller alternativt på www.borger.dk og www.virk.dk. Der logges ind med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen.

Det koster 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer i gebyr at indgive en klage. Betaling foregår via Klageportalen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis man ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal man sende en begrundet anmodning til Kystdirektoratet. Kystdirektoratet videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt anmodningen kan imødekommes.

Fristen for eventuelt søgsmål ved domstolene er 6 måneder, jf. § 88, stk. 1, i naturbeskyttelsesloven.

Bilag 3: Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område nr. 116, Centrale Storebælt og Vresen

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 100		
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Lagune* (1150)
	Bugt (1160)	Rev (1170)
	Strandvold med enårige planter (1210)	Strandvold med flerårige planter (1220)
	Kystklint/klippe (1230)	
Arter:	Marsvin (1351)	

Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype. Udpegningsgrundlag for habitatområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Udpegningsgrundlaget er gennemgået i 2018-21. Naturtypen enårig vegetation på stenet strandvold (1210) er ikke til stede i habitatområde H100. Naturtypen gennemgås derfor ikke yderligere.

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 73	
Fugle:	Edderfugl (T)

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 98		
Fugle:	Edderfugl (T)	Klyde (Y)
	Dværgterne (Y)	Splitterne (Y)
	Fjordterne (Y)	Havterne (Y)

Fugle, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. I parenteserne står "T" for trækfugl og "Y" for ynglefugl. Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

(fra [Natura 2000-planen 2022-27](#))